

3. Бойко О. Д. Україна в 1985-1991 рр.: основні тенденції суспільно-політичного розвитку: монографія. Київ: ІПіЕНД, 2002. 306 с.
4. Гарань О. Убити дракона. З історії Руху та нових партій України: монографія. К.: Либідь, 1993. 198 с.
5. Гончарук Г. І. Народний Рух України. Історія: монографія. Одеса: Астропринт, 1997. 380 с.; іл.
6. Горбачук Д., Зубарев О. Русифікаторська мовна політика в Україні у 70–80-х роках ХХ століття. *Донецький вісник наукового товариства ім. Шевченка*. Мова. Т. 16. Донецьк: Український культурологічний центр, Східний видавничий дім. 2007. С. 175–189.
7. Губанова Ю. О., [Павленко Ю.О.] Соціально-економічна криза та культурно-політичне життя на Миколаївщині в період «Перебудови» (1985-1991 рр.). *Суспільні науки: історія, сучасний стан та перспективи досліджень*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 3-4 липня 2015 р.). Львів: ГО «Львівська фундація суспільних наук», 2015. С. 77–80.
8. Діденко Ю. Народний Рух Миколаївщини: 20 років з Україною. *Український південь*. 2009 № 30. 8 серпня.
9. Павленко Ю. О. Єврейська громада Миколаївщини в 60-х – на початку 90-х рр. ХХ ст. *Історичні мідраші Північного Причорномор'я* / голов. ред. М. М. Шитюк. Випуск V. Том. I. Миколаїв: Шамрай, 2016. С. 281–284.
10. Павленко Ю. О. Миколаївщина в другій половині 60-х – на початку 90-х рр. ХХ ст.: історіографія проблеми. *Мандрівець*. 2016. № 2. С. 57–61.
11. Павленко Ю. О. Стан сфери охорони здоров'я жителів Миколаївщини в другій половині 60-х – першій половині 80-х рр. ХХ ст. *Сасівські читання: історико-археологічні та етнологічні дослідження у контексті гуманітарного розвитку європейського суспільства* : матеріали VI Міжнародної наукової конференції (15-16 квітня 2016 р.). Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. С. 94–96.

РУХ ОПОРУ ОКУПАЦІЙНОМУ РЕЖИМУ НІМЦІВ В УКРАЇНІ (1941-1944 рр.)

Вадим Політай

Науковий керівник

Наталія Петренко

Після нацистського нападу на Радянський Союз були окуповані величезні території. Уже в 1941 році нацистські загарбники захопили частину України з населенням близько 42 мільйонів людей. Гітлерівці намагалися швидко дістатися до столиці СРСР і одночасно закріпити свої позиції на захоплених територіях. Але їх план блискавичної війни, відомий як «бліцкриг», не вдалий, і конфлікт набув тривалого характеру, а населення страждало від окупації.

Гітлерівський окупаційний режим в Україні (1941-1944 рр.) був одним із найжорстокіших періодів в історії українського народу. Після вторгнення

нацистської Німеччини та її союзників у червні 1941 року, Україна опинилася під контролем нацистського режиму, який втілював ідеї расової ідеології та тоталітаризму.

Окупаційний режим супроводжувався масовими репресіями, вбивствами та депортаціями українського населення. Стражданням особливо постраждали євреї, які були піддані масовим розстрілам та депортаціям до концтаборів. Окрім цього, гітлерівський режим насаджував економічне висисання та конфіскацію продукції для потреб Третього Рейху. Сільське населення та промисловість України були мобілізовані для потреб нацистської військово-промислового комплексу, що спричинило масштабні голодомори та економічну руїну [5, с. 145].

Рух опору в Україні під час німецької окупації був важливим компонентом боротьби проти нацистського режиму [3; 4]. Цей рух включав у себе різноманітні групи та організації, які протистояли окупантам і спрямовували свої зусилля на допомогу людям, боротьбу з репресіями та саботаж проти німецьких військових об'єктів. Український національний рух проти окупантів вів активний опір, формуючи партизанські групи та участь у підпільній діяльності. Несподівані атаки та саботажі стали невід'ємною частиною боротьби українського народу проти нацистського панування.

У населених пунктах, де залишилися вірні радянській владі громадяни, створювалися підпільні групи. Для проведення розвідувальних та підіривних дій в тилу нацистського ворога було задіяно багато співробітників НКВС. Восени 1941 року в Україні розпочалося формування підпільних обласних та районних комітетів, а також базових організацій і груп ВКП(б). У лісах почали діяти партизанські загони, які переважно очолювали особи, здатні вести бойові операції [5, с. 176].

Однією з найбільших організацій опору була Організація Українських Націоналістів (ОУН) та її військове крило Українська Повстанська Армія (УПА). Заснована у 1929 році, ОУН виступала за незалежність України та боролася проти всіх форм імперіалізму та колоніалізму. Під час німецької окупації, ОУН вела активну боротьбу проти окупантів, організовуючи підпільні структури, групи партизанів та проводячи антинацистську пропаганду. У боротьбі проти нацистської окупації також приймали участь комуністичні та ліві опозиційні організації. Під керівництвом Комуністичної партії України (б) (КП(б)У) та Лівої опозиції вони вели активну антифашистську пропаганду, організовували підпільну діяльність та протестували проти режиму [3, с. 123].

Низка інших груп і організацій також долучилася до руху опору, включаючи різні партизанські групи, релігійні організації та інші громадські об'єднання. Вони здійснювали саботажні акції, допомагали українському населенню та боролися за свободу та незалежність.

Закінчення Другої світової війни у 1945 році супроводило новий етап в історії України, але пам'ять про ті страшні роки окупації назавжди залишилася в українському народі як нагадування про важливість свободи, незалежності та боротьби за права людини.

Література

1. Гриценко А. До 90-річчя з дня народження Анатолія Петровича Голуба. *Глухів.city*. 2023. 6 вересня. URL: <https://hlukhiv.city/blogs/310529/do-90-richchya-z-dnya-narodzhennya-anatoliya-petrovicha-goluba> (дата звернення: 03.11.2023).

2. Гриценко А. П. Формування Глухівського партизанського загону: правда і вимисли. *Сіверщина в історії України*. Зб. наукових праць. Вип. 14. Ніжин, 2021. С. 286 – 288. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/181324> (дата звернення: 03.11.2023).

3. Капась І. Радянський рух Опору в Україні: організація, легітимація, меморіалізація (1941– 1953 рр.) : монографія. Київ : К.І.С., 2016. 208 с.

4. Козлітін В.Д. Друга світова війна 1939-1945 рр. Харків: РА, 2001. 336 с.

5. Слободянюк М. Нагальні проблеми вивчення руху Опору в Україні. *Сторінки воєнної історії України: Збірник наукових статей / НАН України. Інститут історії України*. Київ, 2010. Вип. 13. С. 175-184.

ПРОМИСЛОВІСТЬ МИКОЛАЇВЩИНИ У 1944-1991 рр.

Андрій Пономаренко

Після Другої світової війни на Миколаївщині розпочато відновлення старих та будівництво нових промислових об'єктів, фабрик, заводів, що призвело до значного збільшення виробничих потужностей регіону, що в майбутньому зробить із цього регіону загальносоюзний центр суднобудування.

За цей час Миколаївщина пережила різні етапи розвитку, які відображалися в динаміці виробництва та показниках економіки [1].

Один із перших етапів розвитку промисловості Миколаївщини припадає на період 1944-1955 рр. У цей час здійснювалися заходи по відновленню виробництва, яке зруйноване під час Другої світової війни. Створено нові підприємства, які в своїй переважній більшості працювали на військово-промисловий комплекс, що згодом стане однією з найголовніших галузей промисловості Миколаївщини. Також створювалися важливі підприємства побутового значення. Незважаючи на усі складнощі та труднощі завдяки титанічній праці людей з 1944 – 1948 рр. по економічним показникам область вийшла на довоєнний рівень потужності виробництва, а 1950 роках цей рівень перевищував валовий продукт 1940 року на 60%.

Другий етап розвитку припадає на 1956-1970 рр. У цей період на Миколаївщині розпочалася широка індустріалізація спричинена науково-технічним прогресом, що відобразилось в збільшенні виробництва промислової продукції на 80% у порівнянні з повоєнним часом, з'явилася можливість виробництва нових видів продукції, здебільшого направлених на побутові потреби, а також збільшення їх обсягів. Було введено в експлуатацію нові підприємства, у своїй більшості вони були створені для покриття потреб у важкій промисловості та у військовому комплексі.

Третій етап розвитку припадає на 1971-1991 рр. У цей період промисловість Миколаївщини досягла свого піку. З'явилися нові виробництва. Зростання виробництва сприяло розвитку економіки регіону та збільшенню зайнятості населення. Ключовими галузями промисловості Миколаївщини у цей період були машинобудування, суднобудування, металургія, хімічна та харчова промисловість.

Серед усіх підприємств треба виокремити найбільш серйозні та найбільш потужні підприємства, а саме: суднобудівний завод «Океан», «Екватор»,